

Handläggare
Anna Mróz
Telefon: 08-508 28 182**Till**
Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till grundvattenbortledning vid byggande och drift av Förbifart Stockholm

Remiss från mark- och miljödomstolen, mål nr M 3346-11

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yrkanden

1, Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker Trafikverkets ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till grundvattenbortledning vid byggande och drift av Förbifart Stockholm.

2, Miljö- och hälsoskyddsnämnden vidhåller sitt tidigare yrkande att mark- och miljödomstolen ska fastställa särskilda villkor om kompensationsåtgärder för de arbeten som ska utföras inom Hansta, Grimsta och Sätmaskogens naturreservat samt Igelbäcken kulturresevat enligt vad som följer av nämndens yttrande från den 18 mars 2014.

3, Miljö- och hälsoskyddsnämnden vidhåller sitt tidigare yrkande om att störningar under byggtiden som inte är kopplade till den sökta vattenverksamheten i första hand ska regleras genom kontrollprogram som Trafikverket ska upprätta i samråd med tillsynsmyndigheten och inte genom tillståndsvillkor.

För det fall domstolen väljer att villkorsreglera dessa störningar yrkar nämnden såvitt avser **luftburet buller** att villkorets andra stycke ska ändras tillbaka till Trafikverkets tidigare lydelse av stycket:

"... Arbeten som kan medföra störningar för boende på grund av luftburet buller ska i huvudsak utföras kl. 07.00–19.00 helgfri måndag–fredag. Sådana arbeten får även utföras på annan tid som tillsynsmyndigheten medger..."

Arbeten som kan medföra störningar för boende på grund av luftburet buller ska definieras som:

"Byggarbeten som riskerar att alstra ljudnivåer som är högre än bakgrunds-nivån vid den tidpunkt på dygnet då arbetena ska utföras och/eller har en karaktär som på ett utmärkande eller återkommande sätt urskiljer sig från bakgrundsljudet på platsen."

När det gäller **stomljud** yrkar nämnden att Trafikverkets villkorsförslag ändras i enlighet med vad som anges nedan. (Överstruken text markerar text som bör utgå och fetmarkerad text förslag på tillkommande text.):

Ramvillkor för stomljud

Stomljud under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre värden avseende stomljud inomhus (~~störande arbeten~~) än vad som anges nedan. Värdena i tabellen gäller för bostäder, vårdlokaler och fritidshus. För arbetsplatser med tyst verksamhet gäller riktvärdet 45 dB(A) helgfri måndag – fredag kl. 07 – 19.

Veckodagar	Tid	Högsta ekvivalenta värde
Helgfri måndag - fredag	07 – 19	45 dB(A)
Helgfri måndag – fredag	19 – 22	45 40 dB(A)
Lördag	09 – 17	45 dB(A)
Lördag	07 – 09 + 17 – 19	35 dB(A)
Söndag och helgdag	07 – 19	35 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag	19 – 22	30 dB(A)
Samtliga dagar natt	22 – 07	30 dB(A)*

*För bostäder gäller dessutom maximal momentan ljudnivå om 45 dB(A) alla dagar nattetid 22 - 07

Värdena gäller inte för boende och verksamhetsutövare av tyst verksamhet som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, tillfällig vistelse eller andra störningsbegränsande åtgärder¹.

Riskeras överskridande av bullernivåer inomhus under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod och andra störningsbegränsande åtgärder¹ inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga ska möjlighet till tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse, erbjudas. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock senast tre veckor innan.

~~Störande arbeten~~ Bulleralstrande arbeten² får normalt endast utföras ovan jord helgfri måndag - fredag mellan kl. 07 – 19 och under jord mellan kl. 07 – 22. ~~– 22. , samt lördag 09. – 17.~~ I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid.

¹Trafikverket behöver förtydliga begreppet "störningsbegränsande åtgärder".

² Med bulleralstrande arbeten avses byggarbeten som riskerar att alstra ljudnivåer som är högre än bakgrundsnyvån vid den tidpunkt på dygnet då arbetena ska utföras och/eller har en karaktär som på ett utmärkande eller återkommande sätt urskiljer sig från bakgrundsljudet på platsen.

Bakgrund

Trafikverket har den 6 oktober 2011 gett in en ansökan till mark- och miljödomstolen om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken vid byggande och drift av Förbifart Stockholm samt tillstånd för anläggande och drift av tillfälliga hamnar vid Sättra varv, Malmviken och norra Lovö.

Mark- och miljödomstolen har nu berett miljö- och hälsoskyddsnämnden tillfälle att yttra sig över Trafikverkets bemötande av bl.a. nämndens senaste yttrande till domstolen (MHN 18 mars 2014 p.23) samt Trafikverkets justeringar av sina tidigare yrkanden och villkorsförslag. Nämndens yttrande ska ha inkommit till domstolen senast den 27 augusti 2014. På grund av den korta svarstiden besvarar nämnden domstolens remiss på delegation.

I föreliggande kontorsyttrande bemöts endast Trafikverkets yttrande i mål M 3346-11 gällande grundvattenbortledning vid byggande och drift av Förbifart Stockholm. Domstolens remisser avseende de tillfälliga hamnarna kommer bemötas av nämnden i ett separat yttrande.

Yttrande

Nämndens bemötande nedan följer den numrering och rubriksättning som angetts i Trafikverkets yttrande avseende mark- och miljödomstolens underrättelse. Trafikverkets yttrande består dock av ett stort antal punkter som i många fall berör frågor över vilka nämnden inte är tillsynsmyndighet (bl.a. gällande vattenverksamhet enligt 11 kap. MB) eller där nämnden inte har

något att tillägga utöver Trafikverkets redogörelse/svar till domstolen. Nämnden citerar och bemöter därför endast de punkter i remissen som nämnden vill kommentera närmare.

Trafikverkets förslag till justeringar av yrkanden och villkorsförslag redovisas nedan genom att tillkommande text är understruken mellan dubbla sträck //...//.

1.1 Ändrade yrkande

Trafikverket: Yrkande 9 om tillstånd och dispens för skyddade områden (sid. 2)

//10.(reservationsyrkande)Tillstånd enligt 7 kap. 28a § för att vidta i Teknisk beskrivning, domstolsbilaga [..], redovisade åtgärder som kan komma att påverka Natura 2000-området Hansta.//

Nämndens synpunkter:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser numera i likhet med Naturvårdsverket (yttrande i mål 3346-11, 2014-03-31 sid. 14) att befintligt underlag är tillräckligt för att mark- och miljödomstolen ska pröva ansökan om tillstånd enligt 7 kap 28 a-b § § MB för grundvattensänkning i anslutning till Natura 2000-området Hansta. Vidare delar nämnden Naturvårdsverkets bedömning att ett tillstånd bör förenas med ett separat villkor om att särskilt följa upp nivån i grundvattenrör strax SO om gränsen för Natura 2000-området. Syftet är att det ska vara möjligt att snabbt vidta ytterligare skyddsåtgärder om påverkan skulle bli större än prognosticerat.

1.3 Reviderade villkorsförslag

Trafikverket: Tillförsel av vatten till Igelbäcken (sid. 4)

21. Trafikverket får i driftskedet leda dränvatten till Igelbäcken under förutsättning att tillsynsmyndighetens krav på utsläppsmängd och vattenkvalitet kan innehållas.

//Tillsynsmyndigheten// får, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, besluta om utsläppsmängd och vilka kvalitetskrav som ska vara uppnådda för att Trafikverket får leda dränvatten till Igelbäcken.

Nämndens synpunkter:

Nämnden anser att det är bra att Trafikverket justerat villkoret på så sätt att det inte längre pekar ut enbart länsstyrelsen som tillsynsmyndighet. Detta eftersom frågan om vattnets kvalitet vid byggnation av andra infrastrukturprojekt i Stockholm hittills hanterats inom ramen för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn.

***Trafikverket: Villkor om luftburet buller, stömljud och vibrationer
(sid. 4)***

//Ramvillkor// för luftburet buller

Luftburet buller under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen //eller bedriver tyst verksamhet där// inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre //rikt//värden avseende buller än vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser (NFS 2004:15). Värdena gäller inte för boende //eller verksamhetsutövare av tyst verksamhet// som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse och andra skyddsåtgärder inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga. Trafikverket ska även i övrigt följa de allmänna råd som anges i föreskriften.

Arbeten som riskerar att medföra buller som överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggarbetsplatser //(störande arbeten)// får endast utföras helgfri måndag - fredag kl. 07 - 19. I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid.

Om Naturvårdsverkets rikt//värden// för buller från byggarbetsplatser riskerar att överskridas under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod ska boende //och verksamhetsutövare av tyst verksamhet// som riskerar att beröras av sådant överskridande erbjudas möjlighet till tillfälligt boende alternativt tillfällig vistelse. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetena påbörjas, dock senast tre veckor innan.

Nämndens synpunkter:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vidhåller sitt tidigare yrkande (MHN 2014-03-18 p.23) om att villkorets andra stycke ska ändras tillbaka till Trafikverkets tidigare lydelse av stycket:

"... Arbeten som kan medföra störningar för boende på grund av luftburet buller ska i huvudsak utföras kl. 07.00–19.00 helgfri måndag–fredag. Sådana arbeten får även utföras på annan tid som tillsynsmyndigheten medger..."

Den justering av villkorets andra stycke som Trafikverket nu gjort genom att skriva till "*störande arbeten*" inom en parantes medför inga skäl för nämnden att ändra uppfattning i denna fråga. Nämnden tolkar däremot tillägget på så sätt att Trafikverket nu väljer att definiera begreppet störande arbeten som ljudnivåer som överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller. Nämnden håller inte med om Trafikverkets definition av begreppet störande arbeten. Vad som utgör störande arbeten behöver ses ur de närboendes perspektiv och illustreras i detta fall tydligast med en situation där byggarbeten påbörjas kl. 07 en helgmorgon. I dessa

fall är det normalt förekommande bakgrundsljudet i bostadsområdena i regel betydligt lägre än senare på dagen. Eftersom ljud från byggarbeten ofta alstrar momentana ljud och därmed urskiljer sig från det vanliga bakgrundsljudet, så innebär arbeten på helgmornar att närboende kan riskera att väckas och att deras möjlighet till återhämtning därför kan bli begränsad.

Eftersom Naturvårdsverket riktlinjer för byggbuller saknar riktvärden för momentana ljud under dag- och kvällstid (kl. 07 – 22) så innebär Trafikverkets definition av *störande arbeten*, samt ändring av andra styckets lydelse till "*Arbeten som riskerar att medföra buller som överskrider Naturvårdsverkets riktlinjer för buller...*" istället för som tidigare "*Arbeten som kan medföra störningar för boende...*", att byggarbeten på t.ex. tidiga helgmorgnar som alstrar momentana ljud som riskerar att väcka och/eller störa närboende kommer få utföras utan att föregås av ett samrådsförfarande med tillsynsmyndigheten.

Nämnden anser att det är angeläget att byggarbeten som alstrar buller (även sådant buller som underskrider Naturvårdsverkets riktvärden) på kvällar, nätter och helger föregås av samråd med tillsynsmyndigheten i enlighet med den rutin som tillämpas för andra stora byggprojekt. Ett sådant samrådsförfarande ger förvaltningen möjlighet att kontrollera Trafikverkets och entreprenörens egenkontroll samt att vid behov framföra synpunkter om behov av eventuella försiktighetsmått. Förvaltningens erfarenheter av tillsyn över andra byggprojekt har visat att störningar och klagomål inte sällan inträffat just i de fall då entreprenörerna utfört bullrande arbeten utanför ordinarie arbetstid som de själva bedömt som tysta och som därför inte heller föregåtts av samråd. Även om det är sällan som det händer att entreprenörer i befintliga projekt utför bullrande arbeten utanför ordinarie arbetstid utan att arbetena föregåtts av ett samrådsförfarande, så händer det oftare att förvaltningen fått in klagomål i samband med just sådana tillfällen jämfört med byggarbeten på nätter och helger som har föregåtts av samråd.

Trafikverket har under hand anfört att de anser att formuleringen *arbeten som kan medföra störningar för boende* ger ett för ottydligt formulerat villkor för att det enkelt ska kunna tillämpas av verkets entreprenörer. Därvid skulle man kunna definiera begreppet med den definition som Trafikverket och miljöförvaltningen varit överens om i målet om Citybanan, nämligen:

"Byggarbeten som riskerar att alstra ljudnivåer som är högre än bakgrundsnivån vid den tidpunkt på dygnet då arbetena ska utföras och/eller har en karaktär som på ett utmärkande eller återkommande sätt urskiljer sig från bakgrundsljudet på platsen."

I övrigt har nämnden inget att invända mot övriga justeringar av villkoret som Trafikverket föreslår.

Utöver Trafikverkets förslag till justeringar så bör en justering göras av villkorets sista mening. Eftersom det kan uppkomma situationer då det av olika skäl kan vara svårt att hinna ut med ett erbjudande om evakuering tre veckor innan bullrande arbeten påbörjas så anser nämnden att meningen behöver omformuleras för att ge utrymme för en något mer flexibel hantering. Nedan sammanfattas nämndens samtliga förslag till ändringar av villkorsförslaget för luftburet buller. (Överstruken text markerar text som bör utgå och fetmarkerad text förslag på tillkommande text.):

Ramvillkor för luftburet buller

Luftburet buller under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen eller bedriver tyst verksamhet där inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre rikt-värden avseende buller än vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggarbetsplatser (NFS 2004:15). Värdena gäller inte för boende eller verksamhetsutövare av tyst verksamhet som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse och andra skyddsåtgärder inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga. Trafikverket ska även i övrigt följa de allmänna råd som anges i föreskriften.

~~Arbeten som riskerar att medföra buller som överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggarbetsplatser (störande arbeten) får endast utföras helgfri måndag–fredag kl. 07–19. I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid.~~

Arbeten som kan medföra störningar för boende på grund av luftburet buller ska i huvudsak utföras kl. 07.00–19.00 helgfri måndag–fredag. Sådana arbeten får även utföras på annan tid som tillsynsmyndigheten medger.

som riskerar att beröras av sådant överskridande erbjudas möjlighet till tillfälligt boende alternativt tillfällig vistelse. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetena påbörjas, dock i **möjligheste mån** senast tre veckor innan.

Trafikverket: Villkor om stomljud (sid. 4)

//Ramvillkor för// stomljud

Stomljud under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre värden avseende stomljud inomhus //(störande arbeten)// än vad som anges nedan. Värdena i tabellen gäller för bostäder, vårdlokaler och fritidshus. //För arbetsplatser med tyst verksamhet gäller riktvärdet 45 dB(A) helgfri måndag – fredag kl. 07 – 19.//

<i>Veckodagar</i>	<i>Tid</i>	<i>Högsta ekvivalenta värde</i>
<i>Helgfri måndag - fredag</i>	<i>07 – 19</i>	<i>45 dB(A)</i>
<i>Helgfri måndag – fredag</i>	<i>19 – 22</i>	<i>45 dB(A)</i>
<i>Lördag</i>	<i>09 – 17</i>	<i>45 dB(A)</i>
<i>Lördag</i>	<i>07 – 09 + 17 – 19</i>	<i>35 dB(A)</i>
<i>Söndag och helgdag</i>	<i>07 – 19</i>	<i>35 dB(A)</i>
<i>Lördag, söndag och helgdag</i>	<i>19 – 22</i>	<i>30 dB(A)</i>
<i>Samtliga dagar natt</i>	<i>22 – 07</i>	<i>30 dB(A)*</i>

*För bostäder gäller dessutom maximal momentan ljudnivå om 45 dB(A) alla dagar nattetid 22 - 07

Värdena gäller inte för boende //och verksamhetsutövare av tyst verksamhet // som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, tillfällig vistelse //eller andra störningsbegränsande åtgärder//.

Riskeras överskridande av bullernivåer inomhus under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod //och andra störningsbegränsande åtgärder inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga// ska möjlighet till tillfälligt boende, //alternativt// tillfällig vistelse, //erbjudas//. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock senast tre veckor innan.

//Störande arbeten får endast utföras helgfri måndag - fredag kl. 07 – 22, samt lördag 09. – 17.//. I samråd med tillsynsmyndigheten får //sådana// arbeten även utföras på annan tid.

Nämndens synpunkter:

Trafikverket har även i villkorsförslaget för stomljud definierat vilka ljudnivåer som ska anses utgöra "störande arbeten". I detta fall är det enligt Trafikverket de ljudnivåer som de föreslår i

villkorets tabell och inte Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller så som i verkets villkorsförslag för luftburet buller. Nämnden delar inte Trafikverkets uppfattning att Naturvårdsverkets riktvärden per automatik kan likställas med den ljudnivå som kan uppfattas som störande för omgivningen. Dessutom är de nu föreslagna riktvärdena för stomljud 10 dB(A) högre under vissa tider (vardagar kl. 19 – 22 och lördag kl. 09 – 17) än Naturvårdsverkets riktvärden. Nämnden motsätter sig mot bakgrund av ovanstående Trafikverkets förslag till definition av störande arbeten även vad gäller villkoret för stomljud. Det är dessutom tveksamt om Trafikverkets definition av störande arbeten bidrar med något tydliggörande i sak eftersom definitionen av begreppet skiljer sig åt mellan de två föreslagna bullervillkoren beroende på om bullerstörningen orsakas av luftljud eller stomljud.

Vad gäller de i villkoret föreslagna riktvärdena så vidhåller miljö- och hälsoskyddsnämnden sitt tidigare yrkande att stomljudsnivån bör sänkas från 45 dB(A) till 40 dB(A) som gräns vardagar mellan kl. 19-22 för när boende ska erbjudas tillfälligt boende. Nämnden vidhåller även sitt yrkande om att stomljudsalstrande arbeten som överskrider 35dB(A) i huvudsak ska utföras under dagtid på helgfri måndag-fredag på samma sätt som i andra stora byggprojekt i staden och därmed inte på lördagar mellan kl. 9-17 i enlighet med Trafikverkets förslag. Grunderna för nämndens ställningstagande vad gäller Trafikverkets förslag till riktvärden för stomljud kan läsas i nämndens tidigare yttranden (bl.a. MHN 2014-03-18, på sid. 30 – 31 under rubriken "*Ljudkrav måndag – fredag kl 19 – 22 samt lördagar kl 9 – 17*".)

Nämnden tycker att det är bra att villkoret justerats på så sätt att Trafikverket särskilt angett vad som gäller för arbetsplatser med tyst verksamhet. Däremot är det oklart för nämnden vad tillägget i första och andra stycket under riktvärdestabellen åsyftar för "andra störningsbegränsande åtgärder". Så vitt nämnden känner till är det inte tekniskt möjligt att dämpa stomljud. Trafikverket behöver därför antingen ta bort eller förtydliga detta tillägg.

Liksom i villkorsförslaget för luftburet buller, anser nämnden att ytterligare en justering bör göras av sista meningen i andra stycket under riktvärdestabellen så att villkoret blir mer flexibelt om ett erbjudande om evakuering av olika skäl inte hinner gå ut inom tre veckor innan bullrande arbeten påbörjas.

arbetstiderna för stomljudsallstrande arbeten, som enligt nämnden bör vara de samma som gäller under byggtiden av bl.a. Citybanan, dels de synpunkter som framförts ovan gällande begreppet störande arbeten och arbeten på lördagar. Nämnden föreslår i detta fall att begreppet *störande arbeten* i villkorets sista stycke ändras till *bulleralstrande arbeten* i likhet med det begrepp som även används i bullervillkoren för Citybanan (Deldom 2012-08-31, Mål nr M 2301-07, M 1659-07, M 4128-08). Trafikverket och miljöförvaltningen har för projektet Citybanan enats om nedanstående definition av begreppet bulleralstrande arbeten:

"Med bulleralstrande arbeten avses byggarbeten som riskerar att alstra ljudnivåer som är högre än bakgrundsnivån vid den tidpunkt på dygnet då arbetena ska utföras och/eller har en karaktär som på ett utmärkande eller återkommande sätt urskiljer sig från bakgrundsljudet på platsen."

Nämnden anser att motsvarande definition ska gälla för projekt Förbifarten.

Nedan sammanfattas nämndens förslag till ändringar av villkorsförslaget. (Överstruken text markerar text som bör utgå och fetmarkerad text förslag på tillkommande text.):

Ramvillkor för stomljud

Stomljud under byggskedet ska begränsas så att personer som bor i anslutning till anläggningen inte, annat än tillfälligt, ska utsättas för högre värden avseende stomljud inomhus (~~störande arbeten~~) än vad som anges nedan. Värdena i tabellen gäller för bostäder, vårdlokaler och fritidshus. För arbetsplatser med tyst verksamhet gäller riktvärdet 45 dB(A) helgfri måndag – fredag kl. 07 – 19.

Veckodagar	Tid	Högsta ekvivalenta värde
Helgfri måndag - fredag	07 – 19	45 dB(A)
Helgfri måndag – fredag	19 – 22	45 40 dB(A)
Lördag	09 – 17	45 dB(A)
Lördag	07 – 09 + 17 – 19	35 dB(A)
Söndag och helgdag	07 – 19	35 dB(A)
Lördag, söndag och helgdag	19 – 22	30 dB(A)
Samtliga dagar natt	22 – 07	30 dB(A)*

*För bostäder gäller dessutom maximal momentan ljudnivå om 45 dB(A) alla dagar nattetid 22 - 07

Värdena gäller inte för boende och verksamhetsutövare av tyst verksamhet som erhållit skriftligt erbjudande från Trafikverket om tillfälligt boende, tillfällig vistelse eller andra störningsbegränsande åtgärder¹.

Riskeras överskridande av bullernivåer inomhus under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod och andra störningsbegränsande åtgärder¹ inte kan anses tekniskt möjliga eller ekonomiskt rimliga ska möjlighet till tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse, erbjudas. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock senast tre veckor innan.

Störande arbeten **Bulleralstrande arbeten** får normalt endast utföras **ovan jord** helgfri måndag - fredag mellan kl. 07 – 19 och under jord mellan kl. 07 – 22, ~~och samt lördag 09. – 17.~~ I samråd med tillsynsmyndigheten får sådana arbeten även utföras på annan tid.

¹Trafikverket behöver förtydliga begreppet ”störningsbegränsande åtgärder”.

Trafikverket: Villkor om skyddsinfiltration vid schakter (sid. 5)

30. Dränvatten och processvatten från schakt i jord och berg i anslutning till trafikplatser och tunnelpåslag får användas för skyddsinfiltration utanför spont om kvävehalten inte överskrider tillämplig miljökvalitetsnorm för nitrat i grundvatten. I annat fall ska vattnet beroende på föroreningsgrad avledas till dagvattennätet eller spillvattennätet enligt villkor som ska upprättas för respektive trafikplats i samråd med huvudmannen för VA och tillsynsmyndigheten.

//Tillsynsmyndigheten// får, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, besluta om vilka kvalitetskrav //i övrigt// som ska vara uppnådda för att dränvatten och processvatten från schakt i jord och berg ska få infiltreras utanför spont.

Nämndens synpunkter:

Liksom för Trafikverkets villkor nr. 21 om *Tillförsel av vatten till Igelbäcken*, anser nämnden att det är bra att Trafikverket justerat villkoret på så sätt att det inte längre pekar ut enbart länsstyrelsen som tillsynsmyndighet eftersom vattnets kvalitet faller inom ramen för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn.

Trafikverkets bemötande av miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande till MMD

Trafikverkets sammanfattning av nämndens yttrande (MHN 2014-03-18 p.24):

Kompensationsåtgärder: Mark- och miljödomstolen ska ålägga Trafikverket att som kompensationsåtgärder utöver det de redan åtagit sig i ansökan utföra ett antal uppräknade åtgärder.

Trafikverkets bemötande: Avsnitt 4.6 (sid. 11)

Inom ramen för ansökan hos mark- och miljödomstolen om tillstånd enligt gällande reservatsföreskrifter i Sätmaskogens (A6), respektive dispens från gällande reservatsföreskrifter för Hansta naturreservat (A1) yrkar Trafikverket att få utföra sådana åtgärder som kan förändra områdets hydrologi, exempelvis genom att gräva, schakta, borra, spränga samt för byggande och drift av väganläggningen. Grundvattenpåverkan till följd av sådana åtgärder kommer sammantaget inte att innebära några negativa konsekvenser i de naturvärden reservatet ska skydda. Det saknas därför skäl för domstolen att föreskiva att Trafikverket ska utföra kompensationsåtgärder.

För det fall grundvattennivåerna sjunker till oacceptabel nivå kommer skyddsåtgärder att utföras, företrädesvis i form av skyddsinfiltration samt att öka vattenflödet i Sättraån genom att tillföra vatten.

För övrigt intrång i reservaten, som inte kan kopplas till områdets hydrologi, kommer Trafikverket att, i takt med att behoven därom kan fastställas, ansöka om dispens/tillstånd hos respektive reservatsförvaltare. Denna process har i viss utsträckning redan påbörjats. I samband därmed kommer vissa kompensationsåtgärder att behöva utföras.

Inom Hanstareservatet kommer drygt 12 ha naturmark längs reservatets södra och östra kant att tas i anspråk för vägen. Det är ett bestående intrång och kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 7 april 2014 att ändra gränsen för naturreservatet. Beslutet villkorades av att Trafikverket åtar sig att utföra en rad i beslutet redovisade kompensationsåtgärder.

Trafikverket ingav, tillsammans med sitt yttrande den 27 mars 2013, en redovisning som även redovisar vilka övriga åtgärder som planeras att utföras inom reservaten, utan att i detalj kunna redovisa att dessa täcker de slutliga behoven. Vissa justeringar har gjorts i dessa avseenden, vilka redovisas i Reviderat PM Åtgärder inom berörda reservat, bilaga 6. Vid hittillsvarande diskussioner med respektive reservatsförvaltare har lämpliga kompensationsåtgärder för dessa intrång övervägts och Trafikverket har under

hand gjort vissa åtaganden. Dessa diskussioner är inte slutförda och krav på kompensationsåtgärder kommer att framgå av reservatsförvaltarens tillstånd eller dispensbeslut.

Nämndens synpunkter

Av Trafikverkets redovisning (Reviderat PM Åtgärder inom berörda reservat, bilaga 6) framgår att det finns risk för att grundvattensänkningarna påverkar bevarandevärden i olika grad i samtliga av reservaten. Nämnden ställer sig därför frågande till att Trafikverket nu påstår att grundvattenpåverkan inte kommer att innebära några negativa konsekvenser i de naturvärden reservaten i Sätterskogen och Hansta ska skydda. Trafikverket har, vad nämnden kan se, inte presenterat tillräckligt stöd för detta påstående. Nämnden vidhåller därför sin uppfattning att kompensationsåtgärder bör vidtas för att kompensera för den negativa påverkan på bevarandevärden i samtliga fyra reservat som kan uppstå till följd av att grundvattennivån sänks. Konsekvenser av grundvattensänkningar tar lång tid att märka i naturen och med ledning av försiktighetsprincipen bör risken i sig motivera att adekvata kompensationsåtgärder vidtas. Nämnden vill även påpeka att det förslag om kompensationsåtgärder som nämnden föreslår har vägts mot risken för negativ påverkan vid grundvattensänkning hos samtliga av de fyra reservaten.

Trafikverket framhåller, som det får förstås, att kompensationsåtgärder för andra intrång i reservaten än vad som kan kopplas till områdets hydrologi kommer att prövas i särskild ordning inom ramen för de tillstånd och dispenser som kommer att sökas hos respektive reservatsförvaltare.

Nämnden vidhåller sin uppfattning från tidigare yttrande och vill därutöver tillägga.

Tidigare i målet (17 januari 2012) yrkade nämnden att samtliga tillstånd som rör naturreservaten skulle prövas av mark- och miljödomstolen. Nämnden återtog dock detta yrkande (den 25 sept 2012) sedan Trafikverket invänt att de bestämmelser om tidsbegränsningar för dispenser som finns i 7 kap 7 § miljöbalken innebär att för detta projekt som har en så lång byggtid skulle vissa dispenser upphöra att gälla innan de hunnit utnyttjas. Detta argument tillsammans med att Trafikverket redovisade att de skulle ta fram en samlad plan för åtgärder och påverkan på all naturmark samt kompensations- och förstärkningsåtgärder inom respektive reservat gjorde att nämnden drog tillbaka sitt ursprungliga yrkande.

Nämnden anser dock att domstolen ändå bör göra en sammanhållen prövning över den påverkan som sker på naturvärdena i samtliga fyra områden och inom ramen för detta ta ställning till åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför enligt 16 kap 9 § 3 punkten miljöbalken. Dessa villkor får sedan utgöra golvet i de prövningar kommunen har att göra avseende tillstånd och dispens för arbeten i naturreservaten.

För ett sådant synsätt talar även att regeringen i beslutet om tillåtlighet för byggandet av Förbifart Stockholm uttalade att projektet ska genomföras så att negativa konsekvenser för naturmiljön och landskapets övriga värden och funktioner så långt möjligt begränsas.

Nämnden anser, liksom Naturvårdsverket (yttrande i mål 3346-11 2012-02-09 sid. 10) att de fyra områdenas höga naturvärden och regeringens villkor sammantaget motiverar skydds- och kompensationsåtgärder som så långt möjligt begränsar påverkan på de syften för vilka reservaten bildades. Trafikverket bör därför åläggas att genomföra skyddsåtgärder i enlighet med vad som följer av nämndens yttrande från den 18 mars 2014.

Nämndens synpunkter gällande Trafikverkets Bilaga 6 - Reviderad PM Åtgärder inom berörda reservat

Inom Igelbäcken kulturreseptat skulle ursprungligen en del av den befintliga Akallälänken tillfälligt behöva läggas om under byggandet av Förbifarten. Den tillfälliga omläggningen skulle rymmas inom arbetsplanens arbetsområde. Förvaltningens diskussioner om kompensationsåtgärder har utgått från denna förutsättning. Sedan detaljplanen för den aktuella sträckan av Akallälänken antogs (Stockholms kommunfullmäktige 10 juni 2013 § 25) har förutsättningarna förändrats. Akallälänken planeras nu att anläggas som en permanent väg i ett läge som innebär att del av vägsträckan har flyttats längre in i Igelbäckens kulturreseptat och ligger utanför arbetsplanen. Av tabellen i aktuell bilaga anger Trafikverket att man anser att åtgärden ryms inom förbehållet för Förbifarten (åtgärd I19, sid. 10) men att åtgärden förutsätter tillstånd från reservatsföreskrift A12. Nämnden delar Trafikverkets bedömning att åtgärden förutsätter tillstånd från reservatsföreskrift A12. Däremot anser inte nämnden att den ryms inom förbehållet. Nämnden anser vidare att påverkan och konsekvenserna av den nya sträckningen av vägområdet inte är tillräckligt tydligt beskrivna i nuvarande miljökonsekvensbeskrivning, t ex saknas naturvärdesbeskrivning för området utanför arbetsplanen.

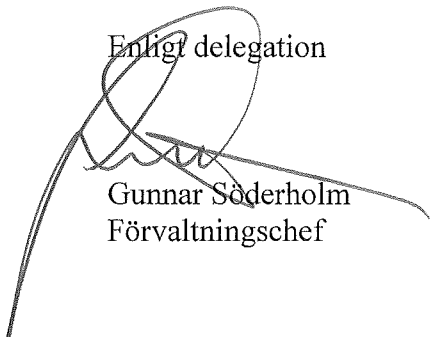

Nämnden anser sammantaget att beskrivningen av Akallalänkens temporära respektive permanenta dragning (på sid. 21, 3:e stycket) är otydlig och behöver förtydligas. Den exakta lokaliseringen av Akallalänken, miljöpåverkan samt frågan om det är en temporär eller permanent åtgärd, har betydelse för frågan om vilka kompensationsåtgärder som kan krävas.

Med vänlig hälsning

SLUT

Enligt delegation

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

